

Посохов Ігор Михайлович,

*канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри організації виробництва та управління персоналом
НТУ «Харківський політехнічний інститут»*

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗАРУБІЖНИХ НАУКОВИХ ШКІЛ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ

У статті досліджені зарубіжні наукові школи ризик-менеджменту та виконано аналіз основних наукових публікацій представників цих шкіл. На основі виконаного дослідження автором виділено такі зарубіжні наукові школи ризик-менеджменту, як: американська, англійська, німецька, швейцарська, австралійська. Окремо слід зазначити вагомий внесок у розроблення сучасної теорії з оцінки ризику, використовуючи нечітку логіку та нечіткі множини, японської наукової школи (Мамдані, Сугено, Цукамото). Запропоновано основні напрямки розвитку наукових досліджень.

Ключові слова: зарубіжні наукові школи ризик-менеджменту, дослідження, ризик, ризик-менеджмент, публікація.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних умовах циклічного розвитку світової економіки актуальною є проблема стійкого розвитку економіки України. Забезпечення стійкого розвитку вітчизняної економіки не можливо без ефективного управління ризиками, що вимагає дослідження закордонного досвіду та наукових публікацій з ризик-менеджменту авторів зарубіжних наукових шкіл. Це дозволить удосконалити як теорію та методологію вітчизняної науки ризикології, так і практику управління макроекономічними ризиками, ризиками вітчизняних корпорацій та банківської системи України. Актуальність цієї проблеми, її теоретичне і практичне значення зумовили вибір теми дослідження, його мету і завдання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні роки збільшилася кількість наукових досліджень і публікацій провідних зарубіжних науковців та практиків з ризик-менеджменту, таких, як: Т. Андерсен [1], Т. Бедфорд [2], Д. Галай [5], Е. Гріффін [9], Х. Грюнінг [8], А. Дамодаран [6], А. Заман [17], Дж. Кальман [12,13], Е. Кох [4], М. Круї [5], Р. Кук [2], М. Маккарті [15], Р. Марк [5], Г. Монахан [7], П. Світінг [16], П. Хопкін [10], Т. Флін [15] та ін. Разом із тим проблема дослідження зарубіжних наукових шкіл ризик-менеджменту, їх сучасного досвіду та наукових розробок не знайшла належного відображення у наявних вітчизняних наукових працях, що стримує розвиток української школи ризик-менеджменту.

Метою статті є дослідження наукових розробок зарубіжних наукових шкіл ризик-менеджменту та аналіз їх основних публікацій, класифікація зарубіжних наукових шкіл ризик-менеджменту, розроблення основних напрямків розвитку наукових досліджень.

Викладення основного матеріалу дослідження. Проведений автором аналіз і узагальнення напрацювань зарубіжних фахівців із ризик-менеджменту дав підстави виділити ряд провідних наукових шкіл (рис. 1).

Найбільш відомою школою у теорії фінансового ризику та ризик-менеджменту з 1955 року є американська школа. Серед сучасних її представників можна назвати Д. Галаю [5], Х. Грюнінга [8], А. Дамодарана [6], Ф. Джоріона [11], Дж. Кальмана [12; 13], М. Круї [5], М. Маккарті [15], Р. Марка [5], Т. Фліна [15] та низку інших відомих науковців.

Розділ 3 Інноваційний менеджмент

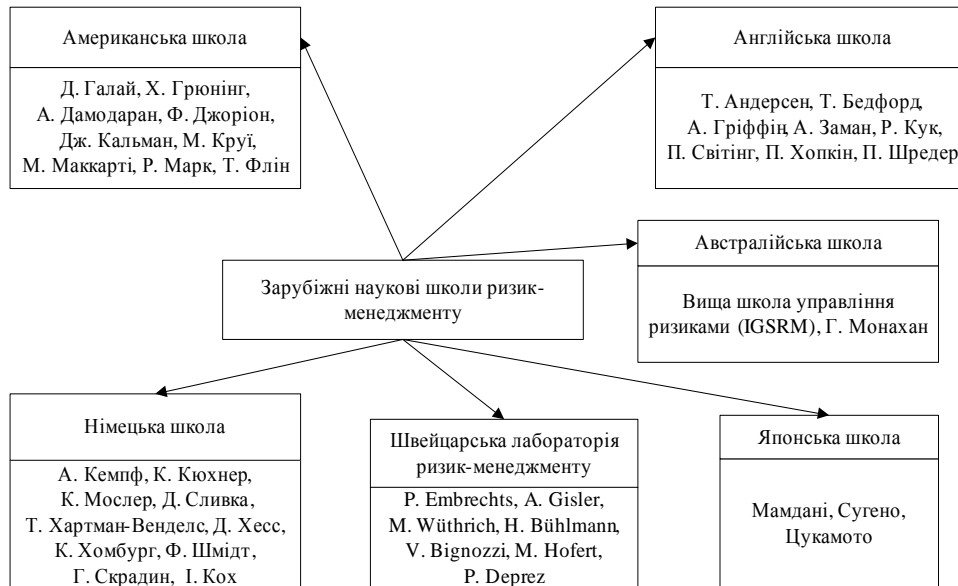

Рисунок 1 – Зарубіжні наукові школи ризик-менеджменту, (розроблено автором)

Х. Грюнінг зробив суттєвий внесок у дослідження банківських ризиків, корпоративного та фінансового ризик-менеджменту [8].

А. Дамодаран – фахівець в галузі фінансів, співробітник Школи бізнесу Стерна при університеті Нью-Йорка (фахівець з корпоративних фінансів та оцінки капіталу). Галузь його інтересів – оцінка капіталу, управління портфельними капіталами, корпоративні фінанси і стратегічний ризик-менеджмент. У 1994 році журнал «*Business Week*» назвав його одним із дванадцяти кращих професорів, які викладають у бізнес-школах США. Його праці публікувалися в *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, *Journal of Finance*, *Journal of Financial Economics*, *Review of Financial Studies*. Його праці присвячені питанням оцінки капіталу (*Damodaran on Valuation*, *Investment Valuation* і *Dark Side of Valuation*), а також корпоративних фінансів (*Corporate Finance: Theory and Practice*, *Applied Corporate Finance: A User's Manual*). Остання книга А. Дамодарана [6] присвячена принципам та методикам стратегічного ризик-менеджменту: він об'єднує різні галузі знань ризику: економічне обґрунтування його поведінкових аспектів, фінансову оцінку, безпосередньо управління ризиком, і вперше надає його повну картину; показує, як побудувати організаційний зв'язок між функціями управління ризиком у компанії: стратегією, фінансами і поточною діяльністю, для того, щоб інструменти і результати оцінки визначалися процесом прийняття рішень, а не навпаки; на практичних прикладах аргументує позитивний ефект ризику, його використання для збільшення прибутку компанії. Як свідчить досвід, оцінка інноваційних проектів викликає у компаній труднощі, тому що їх грошові потоки важко піддаються прогнозуванню. Застосування методу реальних опціонів, наочно викладене автором, дозволяє вирішити це завдання; топ-менеджери, які приймають рішення, пов'язані з ризиками і невизначеністю, зможуть обґрунтовано вибирати для оцінки ризику будь-який із сучасних інструментів: ставок дисконтування із поправкою на ризик, опціонів,

імітаційного моделювання, сценарного аналізу, методів *VAR* та реальних опціонів. Це дослідження допоможе керівникам використовувати позитивну складову ризиків і виробити ефективну систему управління ними з використанням моделей оцінки вартості. Успішний менеджмент відрізняє саме вміння визначити ризики і витримати оптимальний баланс між їх хеджуванням, розділяти відповідальність управління ризиками з інвесторами та використовувати для збільшення грошових потоків, і, отже, вартості своїх компаній. Експерти та аналітики бачать взаємозв'язок оцінок ризиків із цілісною картиною управління ризиками компанії.

Доктор Дж. Кальман [12; 13] відомий фахівець у галузі управління ризиками, контролю ризиків, ризиків фінансування і фінансового управління. Доктор Дж. Кальман є власником *Kallman Consulting Services (KCS)*, що забезпечує практичне застосування управління ризиками на підприємствах. До відкриття *KCS* Дж. Кальман був виконавчим віце-президентом Національного альянсу, відповідального за сертифікацію ризик-менеджерів за міжнародною програмою Академії досліджень ризику і страхування. Його дослідження спрямовані на управління ризиками та контроль втрат проєктів прийняття рішень. Доктор Дж. Кальман є членом різних комітетів для Американської асоціації ризику і страхування і Західної асоціації ризику і страхування.

На Заході видано чимало книг, присвячених ризик-менеджменту. Але стосовно книги М. Круї, Д. Галая і Р. Марка «Основи ризик-менеджменту» навряд чи можна сказати «ще одна». Книга М. Круї, Д. Галая і Р. Марка «Основи ризик-менеджменту» [5] – одна з кращих, що доступна не тільки ризик-менеджерам, але і більш широкій аудиторії, зацікавленій у розумінні сучасного управління ризиками. Увага приділяється не моделям (що передбачає певний рівень математичної підготовки), а сутнісному і практичному боку управління ризиками. Тому, зокрема, вона призначена як творчо мислячим менеджерам верхньої ланки, так і колегам ризик-менеджерів, діяльність яких стикається з питаннями управління ризиками, наприклад, внутрішніх аудиторів. Книга – цілком своєрідний твір, якому важко підшукати аналог у літературі на цю тему. Це ні в якому разі не монографія і не докладний підручник з ризик-менеджменту. Автори книги – відомі фахівці з розвитку теорії ризик-менеджменту, що займають провідні позиції у відомих міжнародних фінансових організаціях. У книзі висвітлено достатньо широке коло питань: класифікація ризиків, методи оцінки ризиків, наприклад, *VaR*, *RAROC* і т. п., сучасні інструменти управління ризиками. Автори досить критичні щодо практики ризик-менеджменту, його регулювання, рівня розуміння і застосування відповідних моделей на сучасному етапі. І ця критика дуже корисна для всіх учасників процесу управління ризиками, оскільки сприяє більш акуратному і ретельному застосуванню сучасних технологій, зміні принципів управління ризиками та їх регулюванню. Невипадково саме цю книгу обрала Міжнародна асоціація професійних ризик-менеджерів – *Professional Risk Manager's International Association (PRMIA)* як основний посібник для підготовки до іспиту початкового рівня сертифікації – «Асоційований професійний ризик-менеджер» – *Associate Professional Risk Manager (APRM)*.

Дослідження, що виконано топ-менеджерами компанії *KPMG* М. Маккарті та Т. Фліном [15], висвітлює, як сучасні провідні лідери корпорацій управляють ризиками і контролюють їх вплив на корпорацію, розкриває внутрішні джерела найбільш загрозливих ризиків корпорацій і методи нейтралізації їх впливу; шляхи управління ризиками, що не перешкоджають виконанню поточних проєктів; зв'язок напрямів корпоративного управління та ризик-менеджменту зі збільшенням вартості фірми,

аналізуються дії із розпізнавання, оцінки і нейтралізації ризику сьогоденних корпоративних керівників перед обличчям ризику, наведено багато прикладів із практики корпоративного управління і ексклюзивні інтерв'ю з низкою провідних топ-менеджерів сучасності – керівниками корпорацій *Microsoft*, *Hewlett-Packard*, *Sprint*, *Motorola* та інших, що належать до списку *Fortune 500*. Тобто це дослідження з оптимізації та управління ризиками, в якому наведено: випробувані методи попередження, реагування та ефективного зниження операційного, ділового та фінансового ризиків; стратегії, які допоможуть компанії стати організацією адаптивного типу – організацією, яка сприймає ризик як нову можливість, а не як тяжкий тягар; програми, завдяки яким можливо зробити управління ризиками обов'язком майже кожного співробітника і впровадити найважливіші поняття ризик-менеджменту на всіх рівнях управління.

Ф. Джоріон у своєму третьому виданні міжнародного бестселера [11] звертається до фундаментальних змін у сфері ризик-менеджменту, які відбулися в усьому світі за останні роки. Ф. Джоріон надає саму останню інформацію, необхідну для розуміння і реалізації VAR, а також управління фінансовими ризиками. Ф. Джоріон звертається до розрахунку VAR і використання моделей для прогнозування ризику і кореляцій: він описує використання VAR для вимірювання та контролю ризику для торгівлі, управління інвестиціями, а також для управління ризиками корпорації, а також вказує на ключові помилки управління ризиками.

У дослідженні С. Бородіної, О. Швиркова за участі Ж.-К. Буї [3] виконано оцінку стану корпоративного управління в чотирьох найбільших країнах, що ефективно розвиваються, – Росії, Бразилії, Індії та Китаю – у розрізі ринкової інфраструктури, структури власності, правової та регуляторної інфраструктури, інформаційної прозорості. Крім того, автори надають методику аналізу практики корпоративного управління за таким аспектам, як прозорість структури власності та контролю, ставлення до акціонерів, розкриття інформації, ефективність ради директорів і управління ризиками. Помилки корпоративного управління можуть обходитися дуже дорого. Наприклад, недавня фінансова криза, крах компанії *Enron* та інші корпоративні скандали початку минулого десятиліття або азіатська фінансова криза 1997 року. Усі вони мають одні передумови: низька якість корпоративного управління. Компанії використовували помилкові моделі ведення бізнесу, не могли зрозуміти наслідків позабалансових операцій або високоризикованої політики запозичення, мали значні валютні ризики. Результатом для багатьох компаній став крах, який обернувся вагомими фінансовими втратами для акціонерів і співробітників, приниженням і безчестям для керівництва. Інвестиції в країнах БРІК. Іноді буває важко зрозуміти, що дає ефективне корпоративне управління на рівні повсякденної діяльності. На розвинених ринках, де компанії дотримуються схожих стандартів, не завжди існують видимі відмінності у вартості капіталу. Але на ринках, що розвиваються, де стандарти можуть істотно відрізнятися, ці відмінності стають помітнішими. Компанії, що демонструють свою прихильність стандартам корпоративного управління, як правило, значно вище оцінюються ринком, ніж інші компанії. У результаті вони користуються перевагою – більш низькою вартістю залучення капіталу, тобто підвищують конкурентоспроможність. Ідея дослідження – підкреслити важливість належного корпоративного управління для компаній у країнах БРІК. Ефективне корпоративне управління, безумовно, потребує немалих зусиль, особливо в періоди економічної та фінансової невизначеності, потоки капіталу спрямовані в ті країни, які готові вжити ці зусилля, гарне (якісне) корпоративне управління може покращити ситуацію.

Вагомий вклад у розвиток теорії та практики ризик-менеджменту внесли англійські науковці-економісти – представники англійської школи ризик-менеджменту: Т. Андерсен [1], Т. Бедфорд [2], А. Гріффін [9], А. Заман [17], Р. Кук [2], П. Світінг [16], П. Хопкін [10], німець П. Шредер [1] та ін.

Т. Андерсен та П. Шредер [1] вважають, що на сьогодні, коли відбуваються корпоративні скандали і великі фінансові невдачі, підвищується актуальність ефективного управління ризиками. Відсутність або помилкове управління ризиками може мати руйнівні наслідки на організації та економіку в цілому (банк *Barings*, *Enron*, *Lehmann Brothers*, *Northern Rock*, і це лише поодинокі приклади). Сучасні організації та корпоративні лідери мають винести уроки з таких невдач шляхом розвитку практики для ефективної боротьби з ризиком. Ця книга – важливий крок у цьому напрямку. Заснована на європейській точці зору, вона об'єднує ідеї, концепції та методики, розроблені на різних ринках ризику та в академічних галузях, щоб забезпечити такий необхідний огляд різних підходів до управління ризиками. Автори критикують переважаючі на підприємствах системи управління ризиками (*ERM*) і пропонують відповідну альтернативу.

Т. Бедфорд і Р. Кук у ситуаціях, коли класичний статистичний аналіз важко використати або є неможливим, застосовують імовірнісний аналіз ризику з метою кількісної оцінки ризику. У книзі англійських економістів – Т. Бедфорда і Р. Кука [2] – розглядаються фундаментальні поняття невизначеності, її відносини з імовірністю, межі з кількісною оцінкою невизначеності. Спираючись на великий досвід у галузі теорії та аналізу ризику, автори зосередилися на концептуальних і математичних основах, що покладені в основу кількісного визначення, інтерпретації та управління ризиками. Вони охоплюють стандартні і такі важливі нові теми, як використання експертної оцінки невизначеності.

А. Гріффін [9], маючи великий досвід з управління репутацією компанії, на конкретних прикладах проводить аналіз ефективних та помилкових дій корпорацій зі створення, управління власною репутацією та репутаційними ризиками. Корпорації повинні не лише захищати власну репутацію під тиском, що посилюється на корпорації з боку держави та суспільства, а навчитися її контролювати.

У сучасну епоху репутаційні ризики є ключовим чинником конкурентоспроможності корпорації. У своєму дослідженні провідний англійський економіст А. Заман [17] пов'язує репутаційний ризик з проблемою створення вартості, дає цілісне уявлення щодо репутаційного ризику і управління ним, демонструє методи управління репутаційним ризиком, досліджує вплив ради директорів та керівництва фірми на управління репутаційним ризиком.

Відомий англійський економіст П. Хопкін [10] вважає, що події у світі, такі, як тероризм, стихійні лиха і світова фінансова криза підвищили актуальність управління ризиками. У сучасних умовах організації повинні реагувати на всі види ризиків, з якими вони стикаються.

Англійський економіст П. Світінг [16] вважає, що управління фінансовими ризиками підприємства надає всі інструменти, необхідні для створення і функціонування системи управління ризиками (*ERM*), а також охоплює цілу низку якісних і кількісних методів, які можуть бути використані для ідентифікації, моделювання та оцінки ризиків, а також описи стратегій щодо зниження ризиків. Понад 100 діаграм використовуються для опису спектру наявних підходів, а також проблеми управління ризиками.

Суттєві досягнення в теорії управління ризиками німецької наукової школи, яка ґрунтується на класичних працях Л. Заде, отримала значні результати з оцінки ризику з використанням нечіткої логіки та нечітких множин. І. Кох у публікації [4] розглядає застосування нечітких моделей для аналізу даних і розвідки. Нечіткі системи є надзвичайно цінним інструментом для надання та управління всіма видами даних, і еволюційні методи програмування забезпечать найбільш ефективний спосіб для проектування і налаштування цих систем. Ця книга надає докладну інструкцію застосування нечітких моделей, які можна негайно застосовувати у власних проектах. Автор наводить багато різних прикладів, а також розширені приклади, в яких нечіткі моделі використовуються для створення складної системи планування.

Вища школа управління ризиками університету Кельна є дослідницькою групою навчання і фінансується Німецьким дослідницьким фондом (*DFG*) у рамках проекту під назвою «Теоретичні та емпіричні підстави ризик-менеджменту». Вища школа управління ризиками спрямована на сприяння молодим ученим. У школі управління ризиками університету Кельна наукові дослідження проводять видатні німецькі та закордонні професори, такі, як А. Кемпф, К. Кюхнер, К. Мослер, Д. Сливка, Т. Хартман-Венделс, Д. Хесс, К. Хомбург, Ф. Шмідт, Г. Скрадін. Фокус вищої школи управління ризиками університету Кельна зосереджений на дослідженнях, які ґрунтуються на сучасній мікроекономіці і емпіричних положеннях. Для досягнення цих цілей професори факультету різних галузей бізнесу і його дослідники з економетрики працюють у тісній співпраці. Програма досліджень призначена для аналізу ризиків фірми та управління ризиками в цілому. Такий широкий підхід є абсолютно необхідним через тісні зв'язки між різними видами ризику (ринковий ризик, кредитний ризик, ризик ліквідності та операційний ризик) і різних етапів процесу управління ризиками (вимірювання, управління ризиком). Виявлення та кількісна оцінка ризиків фірми (вимірювання ризику) є першим кроком у будь-якому процесі управління ризиками. Виходячи з цього, можна визначати і кількісно оцінювати ризики і управляти ними відповідно до цілей фірми, а інформація щодо решти ризиків може бути доведена до відома всіх співробітників фірми (залучених до управління ризиками сторін). Якість та довіра до управління ризиками значною мірою залежать від якості вимірювання цих ризиків. Ця складність дослідження вимагає тісної співпраці емпіричних і теоретичних дослідників різних дисциплін.

Необхідно зазначити існування та плідну працю у столиці Швейцарії лабораторії з ризик-менеджменту (*RiskLab Switzerland*) і її провідних науковців: Р. Embrechts, А. Gisler, М. Wüthrich, Н. Bühlmann, V. Bignozzi, М. Hofert, Р. Drepz та Базельського комітету з банківського нагляду – розробника світових стандартів Базель II та Базель III.

Істотні досягнення у розробленні сучасної теорії з оцінки ризику, використовуючи нечітку логіку та нечіткі множини, японської наукової школи (Мамдані, Сугено, Цукамото) [14].

Суттєві досягнення міжнародної вищої школи управління ризиками (*IGSRM*), головний офіс якої розташований в Сіднеї (Австралія), а представництва розташовані у Вашингтоні, Мумбаї, Шанхаї та Веллінгтоні. Випускники програми користуються значним попитом завдяки своїй унікальній майстерності та практиці управління ризиками.

Г. Монахан [7] відомий консультант і менеджер-практик з ризик-розвідки *SAS* Австралії, що містить у собі низку офісів *SAS* в усьому Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Під час роботи в *SAS* Австралії він розробив маркетингову стратегію для

управління кредитним та операційним ризиком. Крім того, він брав участь у розробленні першої версії програми для управління ризиками SAS. Його книга [16] призначена для практиків, висвітлює управління ризиками на підприємстві і розкриває методологію досягнення стратегічних цілей, ретельно вивчає управління операційними ризиками, дозволяє використовувати ERM-методологію в організації, розкриває використання ERM для розширення можливостей компанії і підвищення її конкурентоспроможності.

Спираючись на результати аналізу, автором виділено найбільш перспективні напрямки розвитку наукових досліджень, які є актуальними для України: стратегія управління ризиками компанії, організації або регіону; стратегія розвитку компанії або регіону з урахуванням ризику; політичні та соціальні ризики в інвестиційній стратегії компанії; розроблення та дослідження моделей і математичних методів і систем: способів кількісних оцінок підприємницьких ризиків; методи і моделі фінансового ризик-аналізу; розроблення нових методик в областях оцінки і управління: ринковими ризиками, кредитними ризиками, операційними ризиками; дослідження макроекономічних ризиків держав в епоху глобалізації та їх вплив на розвиток світової економіки дослідження ризиків провідних промислових і банківських корпорацій.

Висновки. Таким чином, досліджено зарубіжні наукові школи ризик-менеджменту, виконано аналіз основних наукових публікацій представників цих наукових шкіл, на основі виконаного дослідження автором виокремлено такі наукові школи ризик-менеджменту, як: американська, англійська, німецька, швейцарська, австралійська, окремо слід зазначити вагомий внесок в розроблення сучасної теорії з оцінки ризику, використовуючи нечітку логіку та нечіткі множини, японської наукової школи (Мамдани, Сугено, Цукамото), запропоновано основні напрямки розвитку наукових досліджень.

Перспективами подальших досліджень є вивчення російських наукових шкіл ризик-менеджменту, аналіз їх наукових розробок та публікацій, оскільки розвиток економіки України і Росії відбувається за схожими сценаріями. Це дасть можливість, спираючись на російський досвід, визначити шляхи адаптації напрацювань найбільш відомих шкіл ризик-менеджменту до вітчизняних реалій.

1. Andersen T. Strategic Risk Management Practice: How to Deal Effectively with Major Corporate Exposures / T. Andersen, P. Schröder. – Cambridge : Cambridge University Press, 2010. – 268 p.
2. Bedford T. Probabilistic Risk Analysis: Foundations and Methods / T. Bedford, R. Cooke. – Cambridge : Cambridge University Press, 2001. – 414 p.
3. Borodina S. Investing in BRIC countries: evaluating risk and governance in Brazil, Russia, India, & China / S. Borodina, O. Shvyrkov, J. Bouis. – New York : McGraw-Hill, 2010. – 368 p.
4. Cox E. Fuzzy Modeling and Genetic Algorithms for Data Mining and Exploration (The Morgan Kaufmann Series in Data Management Systems) / E. Cox. – San Francisco : Morgan Kaufmann Publishers, 2005. – 530 p.
5. Crouhy M. Risk Management / M. Crouhy, D. Galai, R. Mark. – New York : McGraw-Hill, 2012. – 390 p.
6. Damodaran A. Strategic Risk Taking: A Framework for Risk Management / A. Damodaran. – Pennsylvania : Pearson Prentice Hall, 2008. – 408 p.
7. Gregory M. Enterprise Risk Management: A Methodology for Achieving Strategic Objectives (Wiley and SAS Business Series) / M. Gregory. – New York : Wiley, 2008. – 180 p.
8. Greuning H. Analyzing Banking Risk. A Framework for Assessing Corporate Governance and

- Financial Risk Management / H. Greuning, S. Brajovic. – Washington : The World Bank, 2009. – 422 p.
9. Griffin A. New Strategies for Reputation Management: Gaining Control of Issues, Crises & Corporate Social Responsibility / A. Griffin. – London : Kogan Page, 2007. – 184 p.
10. Hopkin P. Fundamentals of Risk Management: Understanding, Evaluating and Implementing Effective Risk Management / P. Hopkin. – London : Kogan Page, 2010. – 384 p.
11. Jorion P. Value at Risk: The New Benchmark for Managing Financial Risk / P. Jorion. – New York : McGraw-Hill, 2006. – 600 p.
12. Kallman J. Instructors' manual, the Tools & Techniques of Risk Management & Insurance. National Underwriter / J. Kallman. – Cincinnati, OH, 2007. – 588 p.
13. Kallman J. Risk Control, First Edition, ARM 55, Insurance Institute of America / J. Kallman, R. Berthelsen. – American Institute for Chartered Property Casualty Underwriters. 2005. – 519 p.
14. Mamdani E. An Experiment in Linguistic Synthesis with Fuzzy Logic Controller / E. Mamdani, S. Assilian // Int. J. Man-Machine Studies. – 1975. – Vol. 7. – № 1. – P. 1-13.
15. Mccarthy M. Risk From the CEO and Board Perspective: What All Managers Need to Know About Growth in a Turbulent World / M. Mccarthy, T. Flynn. – New York : McGraw Hill, 2003. – 256 p.
16. Sweeting P. Financial Enterprise Risk Management (International Series on Actuarial Science) / P. Sweeting. – Cambridge : Cambridge University Press, 2011. – 564 p.
17. Zaman A. Reputational Risk: How To Manage For Value /A. Zaman. – London : Creation FT Prentice Hall, 2004. – 286 p.

И.М. Посохов, канд. экон. наук, доцент, доцент кафедры организации производства и управления персоналом НТУ «Харьковский политехнический институт»

Анализ исследований зарубежных научных школ риск-менеджмента

В статье исследованы зарубежные научные школы риск-менеджмента и выполнен анализ основных научных публикаций представителей этих школ. На основе выполненного исследования автором выделены такие научные школы риск-менеджмента, как: американская, английская, немецкая, швейцарская, австралийская. Отдельно следует отметить весомый вклад в разработку современной теории по оценке риска с использованием нечеткой логики и нечетких множеств японской научной школы (Мамдани, Сугено, Цукамото). Предложены основные направления развития научных исследований.

Ключевые слова: зарубежные научные школы риск-менеджмента, исследование, риск, риск-менеджмент, публикация.

I.M. Posokhov, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Organization of Production and Personnel Management of National Technical University of Ukraine «Kharkiv Polytechnic Institute»

Analysis of foreign schools of risk management

The aim of the article. The aim of the article is to study the scientific development of foreign scientific schools of risk management and analysis of their main publications; the allocation of foreign scientific schools of risk management.

The results of the analysis. Research of modern risk management is carried out leading foreign schools. The most famous school in the theory of financial risk and risk management is American school. Among its current members are D. Galai, H. Greuning, A. Damodaran, P. Jorion, J. Kallman, M. Crouhy, M. Mccarthy, R. Mark, T. Flynn and other scientists.

Important contribution to the development of the theory and practice of risk management made British scientists and economists – the representatives of English Schools of Risk Management: T. Andersen, T. Bedford, A. Griffin, A. Zaman, R. Cooke, P. Sweeting, P. Hopkin, a German P. Schroder and others. A significant advance to the theory of risk management of German scientific school, based on the classic work of Zadeh has received significant results of the risk assessment using fuzzy logic and fuzzy sets. Graduate School of Risk Management of the University of Cologne is training and research group funded by the German Research Foundation (DFG) under the project

«Theoretical and Empirical Basis of Risk Management». The aim of Graduate School of Risk Management is to promote young scientists. The school risk management of the University of Cologne outstanding research conducted by German and foreign professors, such as: K. Mosler, A. Kempf, C. Kuhner, T. Hartmann-Wendels, C. Homburg, D. Hess, D. Sliwka, F. Schmid, H. Schradin.

The author noted the existence and fruitful work in the capital of Switzerland Laboratory of risk management (Risk Lab Switzerland) and its leading scientists: P. Embrechts, A. Gisler, M. Wüthrich, H. Bühlmann, V. Bignozzi, M. Hofert, P. Deprez, and the Basel Committee on banking supervision – Developer international standards of Basel II and Basel III. Significant achievements of the international higher education risk management (IGSRM), which headquarters are located in Sydney (Australia), and representative offices located in Washington, Mumbai, Shanghai and Wellington. Graduates of the program are in high demand because of their unique skills and risk management practices.

Conclusions and directions of further researches. Thus, the author studied foreign schools of risk management, made the analysis of main representatives of these research schools, studied such schools of Risk Management as American, English, German, Australian, Japanese scientific schools (Mamdani, Sugeno, Tsukamoto).

Keywords: foreign schools of risk management, research, risk, risk management, publication.

1. Andersen T., & Schröder P. (2010). *Strategic Risk Management Practice: How to Deal Effectively with Major Corporate Exposures*. Cambridge: Cambridge University Press [in English].

2. Bedford, T., & Cooke, R. (2001). *Probabilistic Risk Analysis: Foundations and Methods*. Cambridge: Cambridge University Press [in English].

3. Borodina, S., Shvyrkov, O., & Bouis, Jean-Claude. (2010). *Investing in BRIC countries: evaluating risk and governance in Brazil, Russia, India, & China*. New York: McGraw-Hill [in English].

4. Cox, E. (2005). *Fuzzy Modeling and Genetic Algorithms for Data Mining and Exploration (The Morgan Kaufmann Series in Data Management Systems)*. Morgan Kaufmann [in English].

5. Crouhy, M., Galai, D., & Mark, R. (2012). *Risk Management*. 2nd ed. New York: McGraw-Hill [in English].

6. Damodaran, A. (2008). *Strategic Risk Taking: A Framework for Risk Management*. Pennsylvania: Pearson Prentice Hall [in English].

7. Gregory, M. (2008). *Enterprise Risk Management: A Methodology for Achieving Strategic Objectives (Wiley and SAS Business Series)*. Wiley [in English].

8. Greuning H. van, & Brajovic Bratanovic S. (2009). *Analyzing Banking Risk. A Framework for Assessing Corporate Governance and Financial Risk Management*. 3rd ed. Washington: The World Bank [in English].

9. Griffin, A. (2007). *New Strategies for Reputation Management: Gaining Control of Issues, Crises & Corporate Social Responsibility*. London: Kogan Page Publishers [in English].

10. Hopkin, P. (2010). *Fundamentals of Risk Management: Understanding, Evaluating and Implementing Effective Risk Management*. Kogan Page [in English].

11. Jorion, P. (2006). *Value at Risk: The New Benchmark for Managing Financial Risk*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill [in English].

12. Kallman, J. (2007). *Instructors' manual, the Tools & Techniques of Risk Management & Insurance*. National Underwriter, Cincinnati, OH [in English].

13. Kallman, J. (2005). *Risk Control, First Edition, ARM 55, Insurance Institute of America*. Malvern, PA [in English].

14. Mamdani, E., & Assilian, S. (1975). An Experiment in Linguistic Synthesis with Fuzzy Logic Controller. *Int. J. Man-Machine Studies*, Vol. 7, 1, 1-13 [in English].

15. McCarthy, M., & Flynn, T. (2003). *Risk From the CEO and Board Perspective: What All Managers Need to Know About Growth in a Turbulent World*. New York: McGraw Hill [in English].

16. Sweeting, P. (2011). *Financial Enterprise Risk Management (International Series on Actuarial Science)*. Cambridge: Cambridge University Press [in English].

17. Zaman, A. (2004). *Reputational Risk: How To Manage For Value*. London: Creation FT Prentice Hall [in English].

Отримано 02.09.2013 р.